

Designed by Freepik www.freepik.com

TIPOLOGIE MONEY MULE

ONPCSB

Decembrie 2023

În contextul extinderii continue a fraudelor și escrocheriilor facilitate de folosirea pe scară tot mai largă a computerului și a dispozitivelor smart, la nivelul ONPCSB a fost inițiată o analiză care a condus la identificarea unor practici recurente de spălare a banilor de tipul *money mule*¹. Aceste practici au exploatat vulnerabilitățile persoanelor fizice racolate și implicate în transferurile de fonduri ilicite provenite din fraude.

Deși analiza a fost efectuată atât asupra tranzacțiilor derulate prin intermediul serviciilor de transfer rapid de bani, cât și prin intermediul conturilor bancare, nu se poate spune că fraudă este specifică uneia dintre cele două metode de transfer de bani, aceasta existând în general în toate tipurile de servicii financiare.

Analiza a pus în evidență faptul că utilizatorii sistemelor de plăți nu sunt suficient de informați sau conștienți de riscurile la care sunt expuși, ceea ce îi face vulnerabili în fața tipurilor de fraude aflate într-o continuă diversificare, infractorii dezvoltând în mod constant moduri noi în care pot fi exploatate noile tehnologii și sisteme de plăți. Astfel, o mare parte a fondurilor implicate în tranzacțiile ce descriu această tipologie, provin din exploatarea de către infractori a acestor vulnerabilități ale utilizatorilor, aceștia din urmă fiind atât persoane fraudate, cât și persoane care au fost convinse de indivizi necunoscuți să intre în această rețea de cărauși de bani, cel mai probabil în schimbul unor mici recompense.

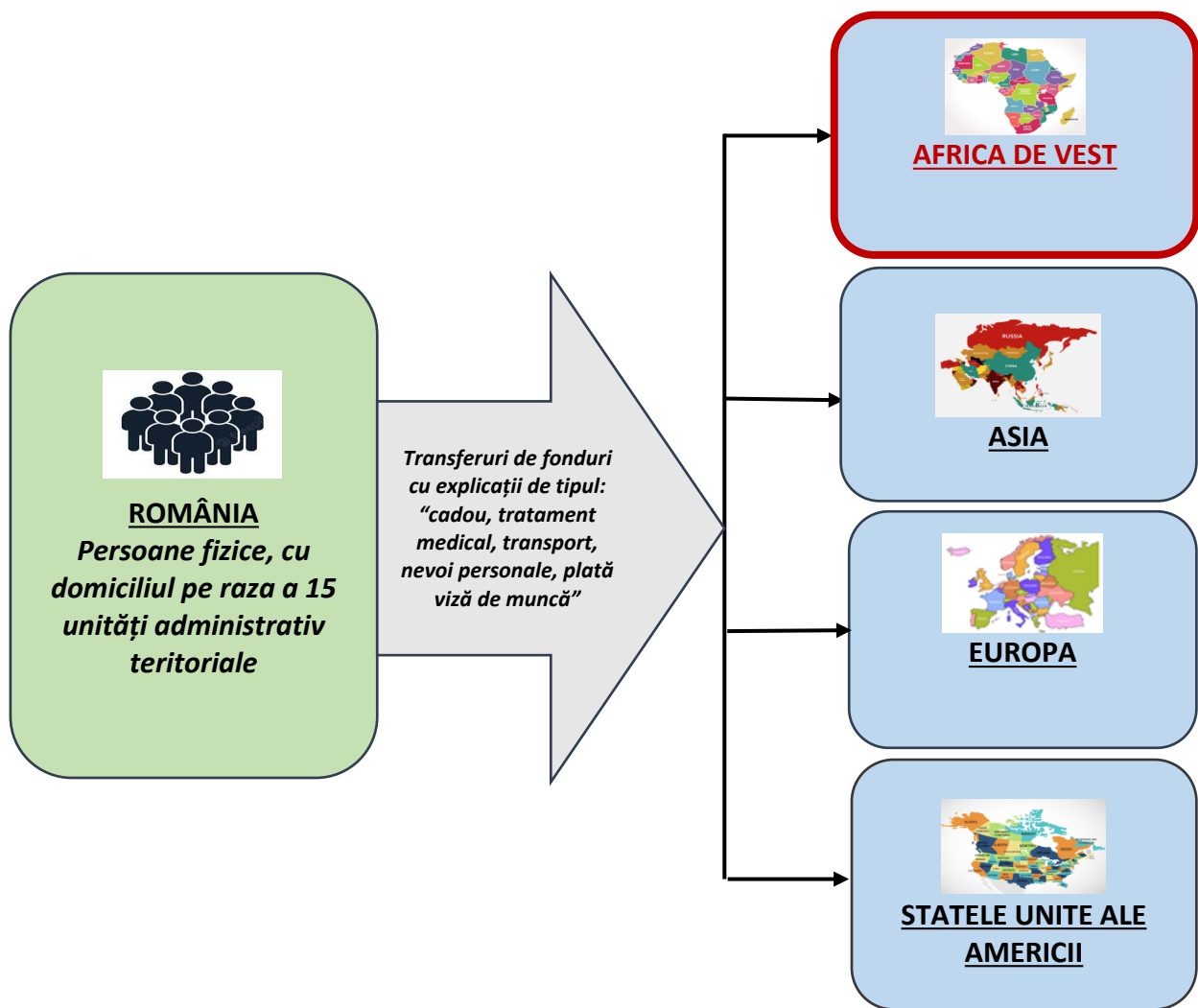
În cele ce urmează sunt prezentate caracteristicile tipologiei identificate, fluxurile financiare ilicite generate în urma săvârșirii fraudelor, profilul persoanelor implicate, indicatorii de suspiciune specifici tipologiei, precum și alte aspecte relevante.

¹ *Money mule* – sintagmă consacrată pentru definirea celor care prestează servicii de căraușie ilicită de bani.

I. Descrierea comportamentelor tranzacționale:

1. Transferuri de fonduri efectuate prin intermediul serviciilor de transfer rapid de bani, de către persoane fizice aflate pe raza unor unități teritoriale administrative din **România**, către beneficiari situați în cea mai mare parte pe teritoriul unor țări din **Africa de Vest** și, într-o mai mică măsură, în țări din **Asia**, **Europa** și **Statele Unite ale Americii**.

Principalele explicații care au însoțit aceste transferuri de fonduri au fost de tipul: "cadou", "tratament medical", "transport", "nevoi personale", "plată viză de muncă".

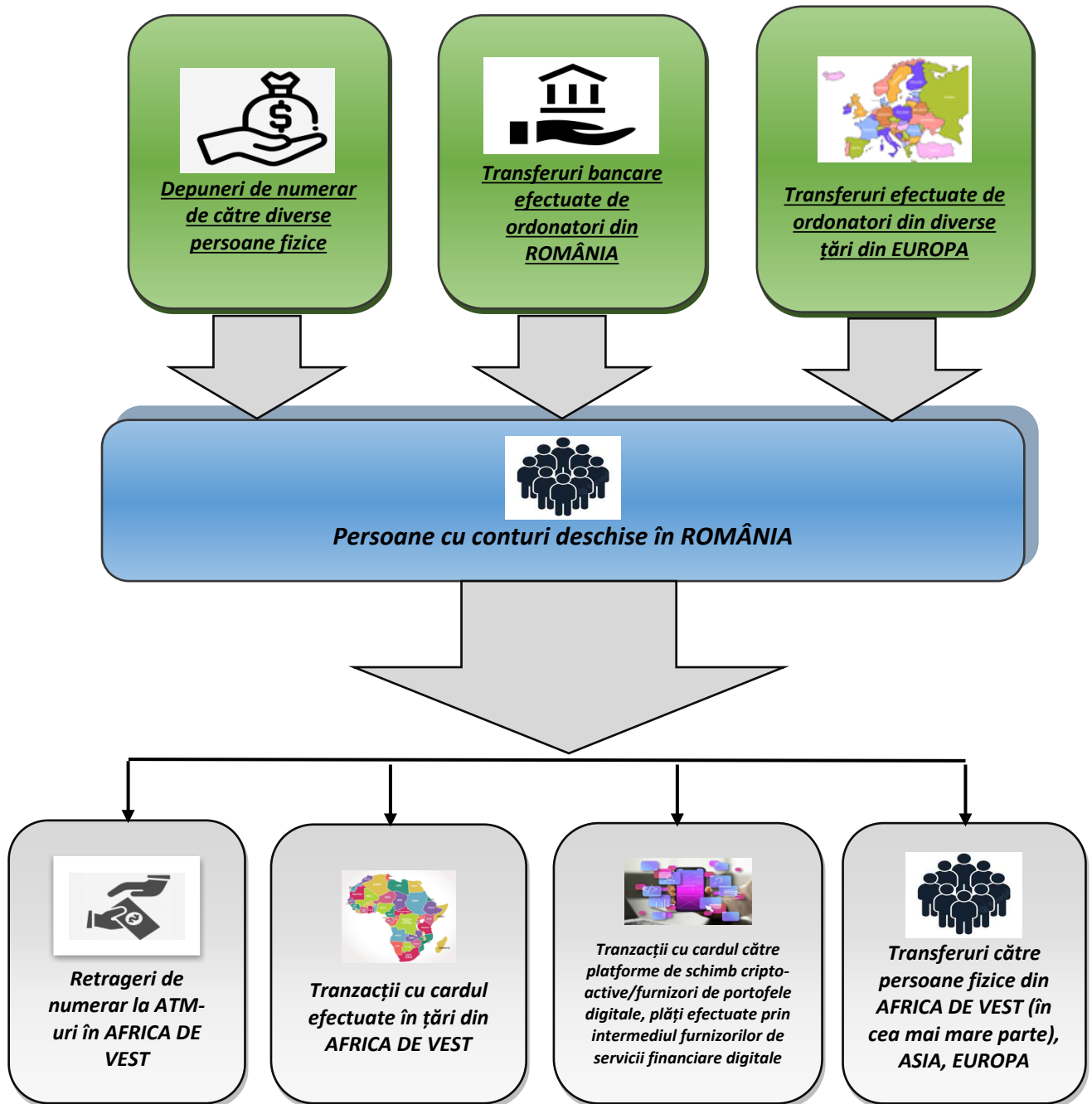
2. Transferuri efectuate prin intermediul conturilor bancare, elementele specifice ale acestora fiind:

- Conturile deținute de persoane fizice (în principal cetățeni români) la bănci din România au fost alimentate cu **fonduri depuse în numerar** de către diverse persoane fizice sau prin **transferuri bancare** efectuate de ordonatori din **România**, precum și din alte țări din **Europa**. În unele situații, fondurile care au alimentat conturile persoanelor fizice au fost amestecate cu fonduri provenite din **pensii, salarii și credite acordate de bancă**.

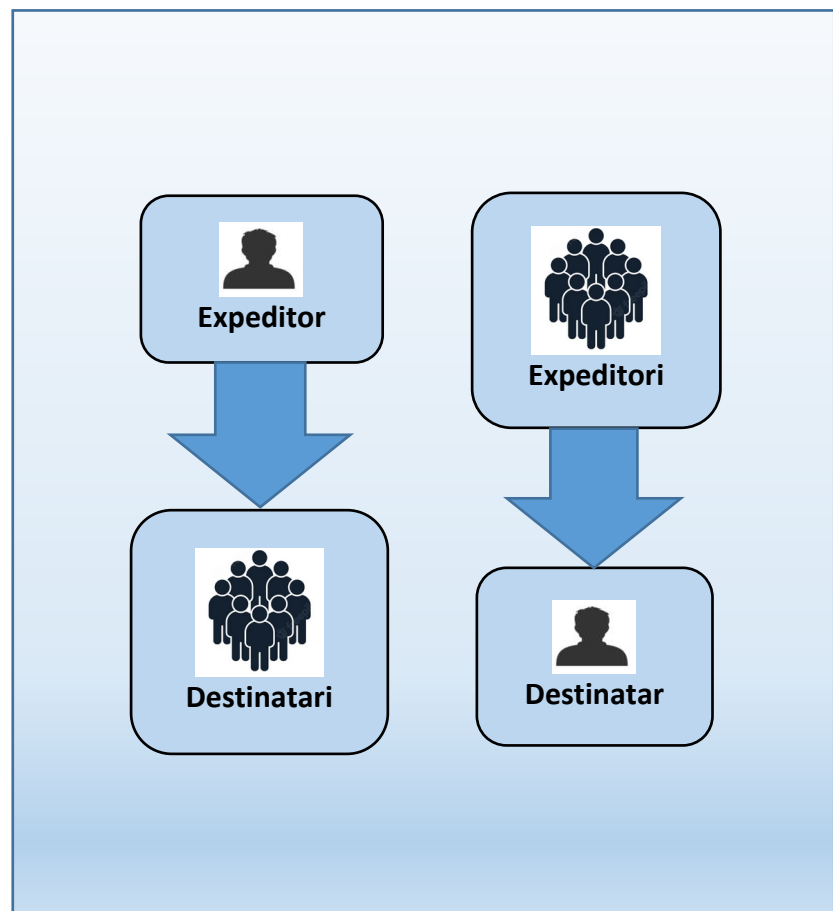
Depunerile de numerar și încasările efectuate de/de la diverse persoane fizice au avut ca explicații: "*ajutor familie*", "*taxă*", "*restul taxelor*", "*taxă pentru aprobare credit*", "*serviciu*", "*pentru medicamente*", "*donatie*", "*reguli de service*", "*reglementări de serviciu*", "*plată medicină*", "*angajat*", "*plată*", "*împrumut*", "*cadou*", "*plată taxă pentru aprobare cerere*", "*taxe contractuale*", "*datorie*", "*restanță*", "*deblocare bani*", "*urgență personală*", "*taxă asigurare împrumut*", "*cval rată*", "*avans imobil*", "*taxă de curierat*", "*plată către altă bancă*", "*activare*", "*plată colet*".

- Încasările au fost urmate imediat, în cea mai mare parte, de **retrageri de numerar** efectuate la ATM-uri situate în țări situate în **Africa de Vest**, dar și de **tranzacții cu cardul** efectuate către platforme de schimb cripto-active/furnizori de portofele digitale, plăți efectuate prin intermediul unor furnizori de servicii financiare digitale și **transferuri către persoane fizice**, în cea mai mare parte, cu conturi deschise în **Africa de Vest**.

În cazul transferurilor efectuate prin intermediul conturilor bancare, explicațiile aferente acestora au fost în cea mai mare parte următoarele: "*alimentare cont*", "*bani pentru întreținere personală*", "*taxă/completare taxă*", "*datorie*", "*afaceri*", "*plată parțială contract de vânzare-cumpărare*", "*creditare*", "*alimentare cont*", "*restituire împrumut*", "*cv salarii*", "*reglement de service*", "*urgent, payment to another bank, foreign currency payment*".

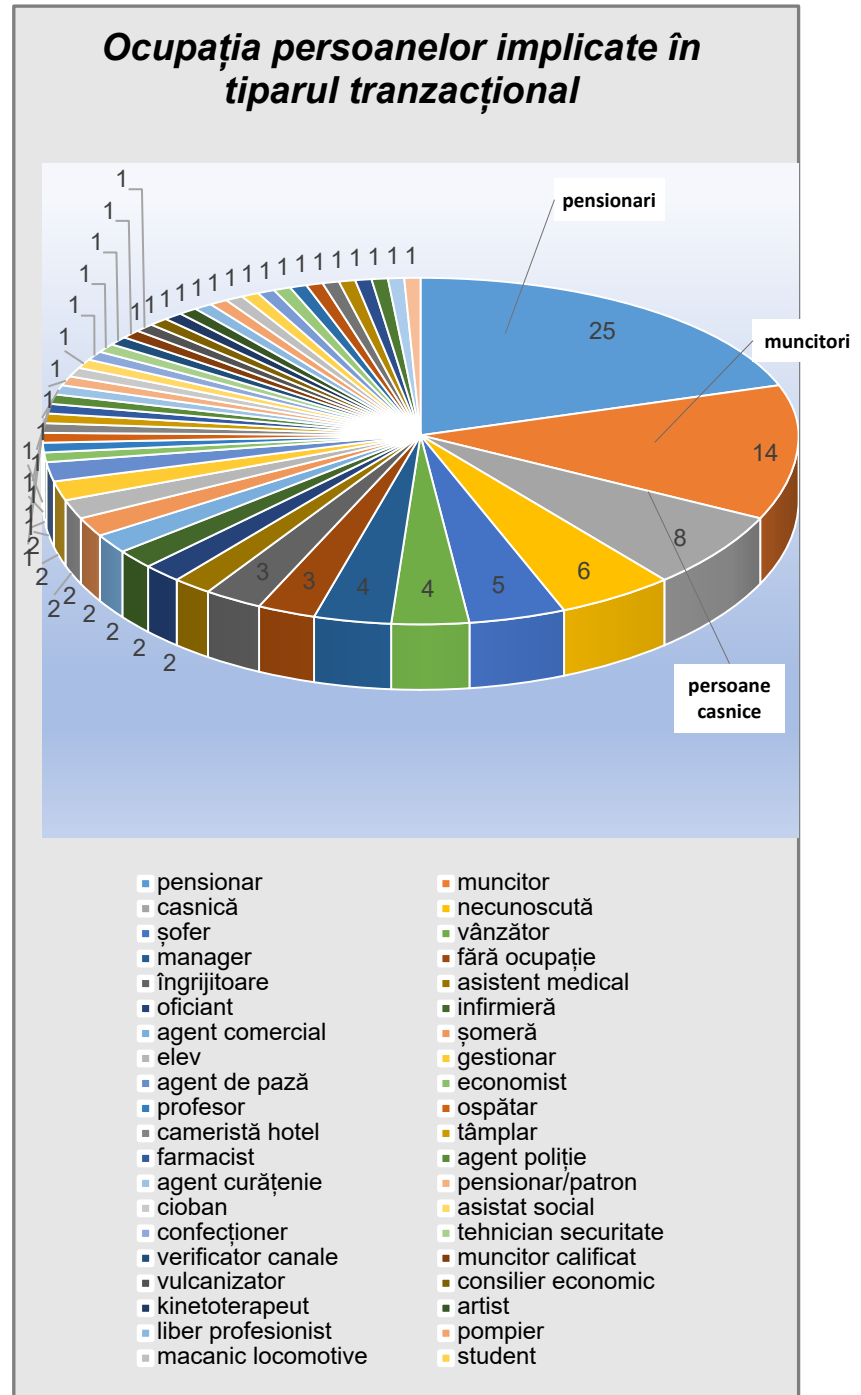

Un aspect important identificat în cadrul acestei tipologii constă în faptul că transferurile de fonduri, atât cele efectuate prin intermediul serviciilor de transfer rapid de bani, cât și cele efectuate prin intermediul conturilor bancare, au fost de tipul **mai mulți expeditori către un destinatar** sau **un expeditor către mai mulți destinatari**, fapt ce denotă faptul că este posibil să existe o oarecare structurare a acestei rețele de cărauși de bani.

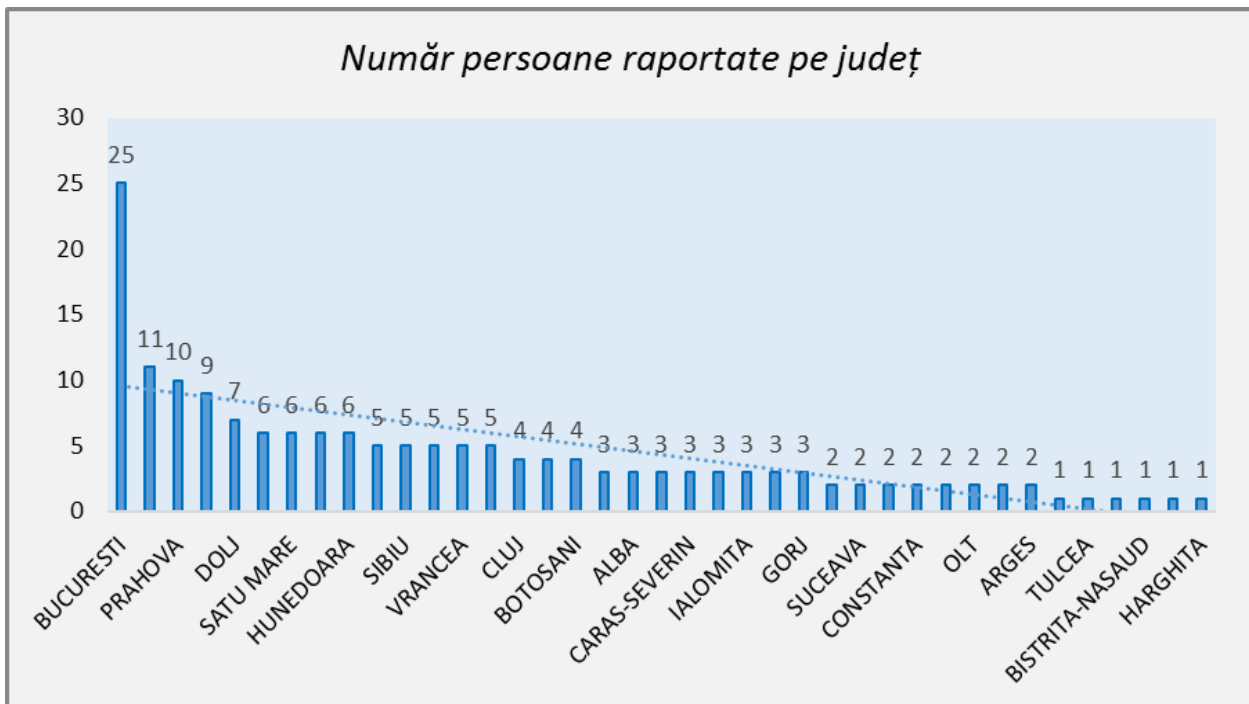

II. Profilul persoanelor fizice implicate în acest tipar tranzacțional:

- au vârsta cuprinsă între **14 și 80 de ani, ocupații diverse**, încadrându-se în următoarele categorii:
 - pensionari;
 - persoane fără loc de muncă (casnici/șomeri);
 - persoane cu ocupații care presupun un oarecare nivel de educație: profesor, învățător, economist, medic veterinar, student, elev, farmacist, infirmieră, consilier economic, funcționar public, tehnician, gestionar, agent comercial, agent de pază, profesor, vânzător, șofer, manager, mecanic, muncitor etc.

- în general, sunt persoane cu venituri modeste, fără venituri, cu venituri de valori mici (din jocuri de noroc, pensii, salarii, ajutoare sociale etc.).
- situarea acestor persoane pe teritoriul României:

Astfel, în ceea ce privește profilul persoanelor angrenate în această rețea de money mule, deși acestea prezintă ocupații diverse, cu un grad diferit de educație, totuși, în cea mai mare parte, sunt persoane cu venituri modeste sau chiar fără venituri sau persoane care nu au obținut venituri în mod constant (perioadele în care au realizat venituri alternând cu perioade în care nu au realizat niciun venit), acest fapt făcându-le vulnerabile în fața unor oferte de a câștiga "un ban în plus", în schimbul unor "prestații".

III. Indicatori de suspiciune specifici acestei tipologii:

Indicatori referitori la client sau partenerii acestuia:

- Lipsa unei legături evidente între ordonatori și beneficiari;
- Suspiciuni cu privire la beneficiarul real al fondurilor;
- Neconcordanța dintre profilul tranzacțional al clientului și operațiunile înregistrate în conturi.

Indicatori cu privire la tranzacții:

- Concordanța între creditări și debitări;
- Tranzacții fără un scop economic real;
- Încasări de la diverse persoane fizice la scurt timp după deschiderea contului;
- Operațiuni caracteristice *Money Mule*: persoane care primesc fonduri pe care ulterior le retrag sau le transferă, în numele și pentru alte persoane, în scopul de a ascunde beneficiarul real al acestora;
- Încasări din conturi deschise în alte jurisdicții, precum și depuneri de numerar efectuate de diverse persoane fizice, urmate de retrageri de numerar din țări situate în Africa de Vest;
- Încasări repetate de la aceeași persoană fizică, urmate în aceeași zi și în același quantum de transferuri către ordonatorul fondurilor;
- Celeritatea tranzacțiilor: fondurile sunt îndepărtate rapid de sursa de proveniență (depuneri de numerar/încasări de la diverse persoane fizice) prin efectuarea de retrageri de numerar de la ATM-uri situate în țări din Africa de Vest;
- Plăți externe către persoane necunoscute, efectuate în urma primirii unor email-uri cu instrucțiuni de plată;
- Multiple încasări/plăți în relație cu IFN-uri, contracte de creditare rapidă.

Indicatori cu privire la documentele justificative aferente tranzacțiilor:

- Lipsa documentelor justificative aferente tranzacțiilor înregistrate în conturi;
- Suspiciuni cu privire la sursa fondurilor;
- Suspiciuni de fraudă/înșelăciune;
- Recepționarea unui mesaj de atenționare/informare de la autorități (din țară sau străinătate) cu privire la tranzacțiile unui client.

Indicatori cu privire la contul persoanei:

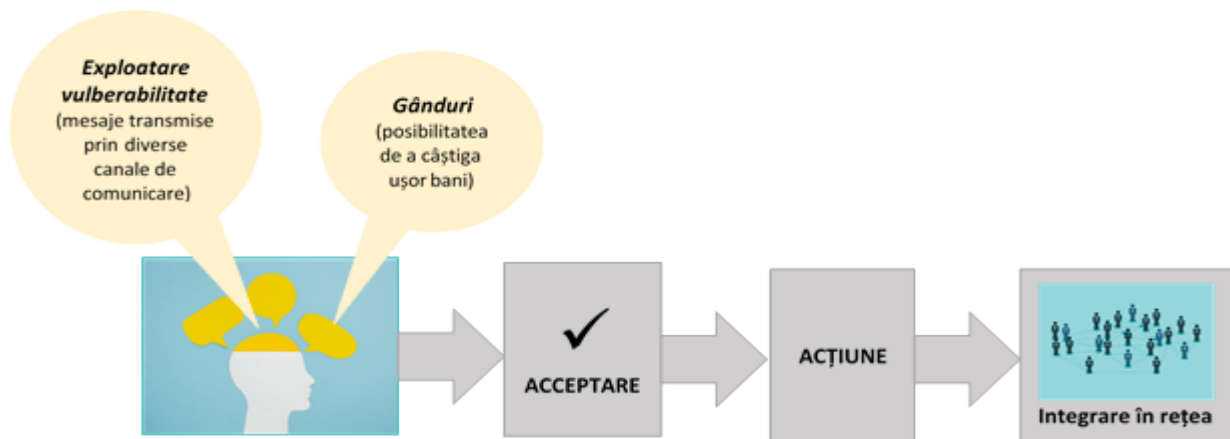
- Utilizarea contului deținut la o bancă din România ca un cont de tranzit;
- Suspiciuni cu privire la folosirea cardului atașat contului titularului de către terțe persoane;
- Răspunsuri ambigue oferite de clientul băncii cu privire la tranzacțiile înregistrate pe cont și la utilizarea cardului.

IV. Modul de operare:

👉 Analiza tranzacțiilor derulate pe o perioadă de aproximativ 3 ani (septembrie 2020 – octombrie 2023), atât prin intermediul serviciilor de transfer rapid de bani, cât și prin intermediul conturilor bancare, a scos în evidență un proces de utilizare a metodei de tip **money mule** în scopul spălării unor fonduri obținute prin fraudă sau alte infracțiuni.

👉 Astfel, pentru a facilita mișcarea fondurilor ilicite, s-au recrutat persoane fizice care au fost convinse să transfere fondurile ilicite prin intermediul serviciilor de transfer rapid de bani sau persoane care prezentau o anumită bonitate pentru bancă, pentru a-și putea deschide cu ușurință conturi cu carduri atașate. Conturile au fost alimentate prin numeroase operațiuni de valori mici (depuneri de numerar sau transferuri), atât de către persoane fizice din România, cât și din alte țări (în principal din Europa).

👉 Recrutarea potențialilor cărauși de bani s-a efectuat prin **contactarea acestora prin diverse canale de comunicare** (WhatsApp, Telegram, Facebook) **de către persoane necunoscute** care le propuneau ajutoare financiare sau care pretindeau că sunt angajați ai unei bănci din Europa, oferindu-le credite cu dobânzi foarte mici, în schimbul plății inițiale a unor așa-zise comisioane/taxe. În unele cazuri, comunicarea începea prin mesaje scrise într-o altă limbă decât româna și, apoi, în limba română, mesajele fiind trimise de pe numere de telefon din Africa de Vest.

Designed by Freepik www.freepik.com

Ulterior, persoanele contactate furnizau persoanelor necunoscute toate informațiile cu caracter personal solicitate, **cedând astfel controlul asupra conturilor lor**. Această afirmație este susținută și de faptul că retragerile de numerar efectuate la ATM implică automat folosirea unui card bancar (de la băncile emitente ale cardurilor nefiind permise suspiciuni cu privire la clonarea cardurilor), iar la efectuarea tranzacțiilor online au fost utilizate IP-uri VPN din țări din Europa și Africa de Vest.

În unele situații, fondurile încasate de persoanele recrutate au fost amestecate cu fonduri provenite din pensii, salarii și credite acordate de bancă, aspect ce **poate arăta un oarecare grad de încredere al titularului de cont în cei care îi folosesc contul**, dat fiind faptul că încasările au fost urmate de retrageri de numerar efectuate cu cardul de la ATM-uri situate în Africa de Vest, ori au fost efectuate plăți cu cardul către platforme de schimb cripto-active/furnizori de portofele digitale sau plăți efectuate prin intermediul furnizorilor de servicii digitale, deseori instituția de credit având suspiciunea că **întrebuințarea cardului nu este în posesia titularului de cont**, ci este folosit de terțe persoane.

În cadrul acestei tipologii, un **caz aparte** îl reprezintă introducerea în schema tranzacțională a unei companii înregistrată în Africa de Vest (posibil un cazinou), companie controlată de persoane dintr-o țară europeană, precum și a unei societăți cu răspundere limitată înregistrate în România.

Astfel, pentru a crea premisele unei aparente legalități asupra unor transferuri viitoare de fonduri către Africa de Vest, s-a apelat la încheierea unui **contract** de vânzare – cumpărare a 50% din acțiunile deținute la această companie de unul dintre acționari, cu posibilitatea de a achita prețul pe parcursul unui an, prin **plăți fragmentate în valori mici**. Aceasta a ridicat suspiciuni cu privire la sursa fondurilor cu care se achită valoarea contractului, indicând o posibilă încasare fracționată a fondurilor de către cumpărător, pe tiparul fondurilor provenite din fraudă (sume mici colectate de la mai multe persoane).

Compania din Africa de Vest a atras atenția prin faptul că avea un capital social de 1,5 milioane usd, conturile bancare erau închise din anul 2020, cifra de afaceri înregistrată în acest an era nesemnificativă (~ 5 usd), iar pe internet figura ca având activitatea temporar închisă.

O analiză mai amănunțită a companiei a scos la iveală faptul că aceasta fusese folosită, cu 10 ani în urmă, pentru ascunderea fondurilor ilicite provenite din activitatea infrafracțională derulată pe teritoriul unui stat european chiar de către acționarul majoritar, acesta fiind condamnat pentru spălare de bani, bancrută frauduloasă, fals în acte publice și constituirea de grup infrafracțional organizat.

Cea de-a doua societate introdusă în circuitele financiare, a fost o societate cu răspundere limitată înființată în România și deținută de persoana care deținea calitatea de acționar majoritar și la compania din Africa de Vest. Pe conturile acestei societăți a fost identificat același tipar tranzacțional descris anterior (respectiv alimentări ale conturilor în principal prin depuneri de numerar, a căror proveniență nu este clară, urmate de retrageri semnificative de numerar efectuate la ATM-uri din Africa de Vest). Aceste operațiuni nu au fost în concordanță cu activitatea și profilul tranzacțional al societății și nu păreau a avea un scop economic real, nefiind prezentate documente justificative și nici clarificări în legătură cu operațiunile efectuate.

În concluzie, din datele aflate la dispoziție s-a putut observa faptul că **tranzacțiile analizate au fost lipsite de sens economic sau de altă natură**. Mai mult, **implicarea unor jurisdicții cu risc** în aceste tranzacții, **denotă o intenție a ordonatorilor sau beneficiarilor sumelor tranzacționate de a diminua sau elimina posibilitatea identificării concrete a întregii rețele implicate, precum și a condițiilor în care aceste operațiuni financiare au loc** (condiții care sunt în primul rând legate de legitimitatea sursei fondurilor, de profilul ordonatorilor sau beneficiarilor, precum și de contextul economic sau social în care sunt înregistrate tranzacțiile respective).

Referitor la **sursa fondurilor** implicate în tranzacțiile analizate, se poate aprecia faptul că o parte din acestea **provin din fraude**, persoanele fizice cu conturi deschise la bănci din România părând a fi atât persoane înșelate, cât și persoane care au fost convinse de persoane necunoscute să devină intermediari în rețele de cărauși de bani, conturile acestora fiind folosite ca și conturi de tranzit pentru fondurile ilicite.

Totodată, există suspiciunea că o parte din fondurile tranzitate atât prin intermediul conturilor bancare, cât și prin serviciile de transfer rapid de bani, ar putea avea și o altă proveniență, aflată în strânsă legătură cu rolul pe care îl au țările din Africa de Vest, acela de **puncte de tranzit pentru un volum semnificativ de droguri**.

În plus, se observă că persoanele fizice implicate în circuitele suspecte au folosit atât conturi bancare la care sunt atașate **carduri aflate în posesia altor utilizatori**, cât și **servicii de transfer rapid de bani**. Totodată, modul cum sunt structurate tranzacțiile efectuate prin intermediul sistemului bancar denotă o **dorință clară de eliminare a unor eventuale urme documentare** care să poată oferi autorităților posibilitatea de urmărire a traseului banilor.

Ambele variante le asigură, în mod evident, posibilitatea ascunderii adevăratei identități a beneficiarilor finali ai fondurilor, cât și ascunderea destinației și a modalității în care sunt acestea utilizate.

Din contextul informațional analizat se poate observa acel tipar specific tipologiilor care fac referire la **money mule**, respectiv acele persoane care sunt folosite sau ale căror conturi sunt utilizate pentru tranzacționarea sumelor de bani de origine ilicită, în vederea ascunderii beneficiarului real al acestora, dar și a sursei fondurilor.